

Vabariigi Valitsus

kaja.kallas@riigikantselei.ee

riigikantselei@riigikantselei.ee

Meie 27.03.2024 nr 4/57

Pöördumine seoses ametnike ja ametiasutuse töötajate põhipuhkuse kestusega

Lugupeetud Kaja Kallas!

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi: Kaubanduskoda) pöördub Vabariigi Valitsuse poole seoses Rahandusministeeriumi koostatud avaliku teenistuse seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõuga, mis näeb muu hulgas ette, et edaspidi on lisaks ametnikele ka riigi ja kohaliku omavalitsuse üksuse ametiasutuse töötajate põhipuhkuse kestus 35 kalendripäeva (eelnõu § 1 p 33). Kaubanduskoda on plaanitavale muudatusele vastu. Leiame, et nii ametnike kui ka ametiasutuse töötajate põhipuhkus peab olema sarnaselt erasektori töötajatele minimaalselt 28 kalendripäeva, mida iga ametiasutus saab soovi korral pikendada, kui selleks on kaalukad põhjused. Järgnevalt selgitame oma seisukohta lähemalt. Märgime muuhulgas sedagi, et meid ei ole varasemalt kaasatud eelnõu koostamise protsessi ning ka hetkel ei ole eelnõud meile arvamuse avaldamiseks saadetud.

- 1. Jääb ebaselgeks, millist sisulist probleemi soovitakse avaliku teenistuse seaduse muudatuse abil lahendada.** Kehtiva avaliku teenistuse seaduse (§ 43 lg 2) kohaselt on ametniku põhipuhkuse kestus 35 kalendripäeva. Ametiasutuse töötajate põhipuhkuse kestus on töölepingu seaduse (§ 55) kohaselt 28 kalendripäeva, kuid töölepingu seadus võimaldab ametiasutusel soovi korral pakkuda töötajatele pikemat puhkust, näiteks 35 kalendripäeva. Seega puudub muudatuse järele sisuline vajadus, sest ka täna on võimalik pooltel kokku leppida pikemas puhkuses kui 28 kalendripäeva. Tegemist on olnud teadliku valikuga, mis tehti viimatisel avaliku teenistuse reformi raames, et ühtlustada tingimusi avaliku teenistuse ja töölepingulise töövormi vahel. Samuti ei ole meile teada, et sarnane pikendatud põhipuhkus kehtiks laiemalt Euroopa Liidus. Pigem oleme saanud informatsiooni, et sellised soodustused olid tavalised mõnedes Ida-Euroopa riikides pärast iseseisvuse taastamist, kuid neist on loobutud, kuna pole leitud neile põhjendusi.
- 2. Plaanitav muudatus ei aita kaasa ametiasutuste tegevuse efektiivsemaks muutmisele ega kulude kokkuhoiule.** Olukorras, kus 2023. aasta valitsemissektori koondeelarve kulud ületasid tulusid 1,3 miljardi euroga ning suur puudujääk on 2024. aastal ja ka järgnevatel aastatel, tuleb Vabariigi Valitsusel tulude suurendamise kõrval otsida ka kulude kokkuhoiu kohti, sh tegevuskulude

ESTONIAN CHAMBER OF COMMERCE AND INDUSTRY / ЭСТОНСКАЯ ТОРГОВО - ПРОМЫШЛЕННАЯ ПАЛАТА
TOOM-KOOLI 17, 10130 TALLINN / REG NO 80004733 / TEL: +372 604 0060 / KODA@KODA.EE / WWW.KODA.EE / WWW.ENTERPRISE-EUROPE.EE

EESTI KAUBANDUS-TÖÖSTUSKODA ON SUURIM ETTEVÕTJAJD ESINDAV ORGANISATSIOON EESTIS, Kuhu kuulub ligi 3600 ettevõtet, kellest enamik on väikese- ja keskmise suurusega. Kaubanduskoda liikmed annavad üle 40 protsendi Eesti ettevõtete käibest, ligi 40 protsendi puhaskasumist ja tasuvad üle 40 protsendi riiklikest maksudest. Kaubanduskoda esindab ja kaitseb kõigi ettevõtjate ühishuve ning on mitteriiklik ja apoliitiline organisatsioon.

osas. Hetkel on otsustatud tõsta tulusid sadade miljonite eurode ulatuses uute maksude kehtestamise ja olemasolevate maksumäärade tõstmise abil, kuid kulude kokkuhoiule ei ole meie hinnangul sama suurt tähelepanu pööratud. Seega leiame, et praeguses olukorras on igati mõistlik kehtestada nii ametnike kui ka ametiasutuse töötajate põhipuhkuse kestuseks 28 kalendripäeva. Kui kasvõi pooled ametiasutused rakendaksid täna 28-päevast põhipuhkust, siis oleks ametnikel ja ametiasutuste töötajatel võimalik teha igas aastas täiendavalt mitusada tuhat töötundi või siis oleks võimalik vähendada ametnike/töötajate arvu. Kavandatud muudatused on meie hinnangul aga hoopis vastupidise mõjuga, sest tegemist on tasustatud puhkusega ning eeldades, et avalik teenistus toimib täna efektiivselt, tuleb puhkuse lisandumisel leida igal juhul ka puhkavatele inimestele asendus, mis omakorda tähendab kulude kasvu. Erasektoris see nii üldjuhul on ja puudub teadmine, et avalikus teenistuses saaks erinevalt.

- 3. Ametnike ja ametiasutuse töötajate puhkuse kestus ei pea erinema erasektori töötajate minimaalsest puhkuse kestusest.** Kuna põhipuhkuse eesmärk on anda töötajale töövaba aega töövõime taastamiseks ja järgmiseks tööperioodiks valmistumiseks, siis peaksid kehtima ühesugused minimaalsed põhipuhkuse tingimused kõikidele töötajatele sõltumata sellest, kas nad töötavad näiteks ametnikena, ametiasutuses töötajatena või erasektoris töötajatena. Kaubanduskoda ei nõustu, et töö ametnikuna või ametiasutuse töötajana on kurnavam kui erasektoris, mis õigustaks automaatselt pikemat põhipuhkust. Samuti on ametnikele ja ametiasutuste töötajatele pakutav palk ning muud töötingimused ja laiemalt kogu töökeskkond meie hinnangul konkurentsivõimeline erasektori poolt pakutavate tingimustega. Ja isegi kui mõne ametiasutuse puhul see ei ole nii, siis tuleks parandada muid töötingimusi, mitte pakkuda automaatselt pikemat põhipuhkust.

Avaliku teenistuse seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu seletuskirjas tuuakse välja, et ametnikele on pikem puhkus ette nähtud eelkõige kompenseerimaks ametnike tegevuspiiranguid, streigikeeldu ja ametnikele pandud erilisi kohustusi. Lisaks on seletuskirjas mainitud, et ka ametiasutuste töötajale on võrreldes nende töötajatega, kes ei tööta avalikus teenistuses, rohkem nõudeid kehtestatud, näiteks ei saa teha palgakokkuleppeid, palk avalikustatakse, juhtivatel kohtadel olevatel töötajatel on tööaeg määratud viie aastaga jne ning seega on mõistlik täiendavate regulatsioonide kompenseerimiseks näha ametiasutuste töötajatele ette pikem põhipuhkus. Oleme arvamisel, et kui ametnikele ja ametiasutuste töötajatele kehtivad nii ranged nõuded, siis võiks hoopis mõelda sellele, kas täna kehtivad nõuded on endiselt vajalikud, mitte asuda põhipuhkuse kestust pikendama. Pikema puhkusega näiteks streigikeeldu või palga avalikustamise nõudeid kompenseerida on meie hinnangul kummaline. Meeles tuleb pidada sedagi, et avalikus sektoris töötamine on samuti inimese teadlik valik, sh peaks ta arvestama töökohale seatud nõuete ja piirangutega, kui sellise valiku teeb. Meile ei ole teada, et kedagi oleks sunnitud avalikku sektorisse tööle asuma.

Eeltoodud põhjustel teeb Kaubanduskoda ettepaneku muuta avaliku teenistuse seadust (§ 43 lg 2) selliselt, et nii ametnike kui ka riigi ja kohaliku omavalitsuse

üksuse ametiasutuse töötajate põhipuhkuse kestus on sarnaselt erasektori töötajatele 28 kalendripäeva. Endiselt jääks kehtima põhimõte, et ametiasutus võib ametniku või töötajaga leppida kokku pikemas põhipuhkuses kui seaduses sätestatud, kui ta peab seda põhjendatuks. Esitame vastava ettepaneku kindlasti ka otse eelnõu algatajatele koos muude võimalike tähelepanekuga eelnõu osas.

Kuivõrd konkreetse muudatuse näol on meie hinnangul tegemist aga põhimõttelise küsimusega, mis suurendab avaliku sektori kulusid ning liigub eemale varasemalt võetud suunast, ühtlustada tingimusi avalikus sektoris ja erasektoris töötamise osas, ega lähtu võrdse kohtlemise printsiibist, palume anutud juhul ka Teie seisukohta:

- a) Kas ja kuidas aitab muudatus kaasa avaliku sektori efektiivsemaks muutmisele ja kulude kokkuhoiule?
- b) Kas peate õigeks seaduse tasandil avalikus sektoris töötamise ja erasektoris töötamise erineva kohtlemise suurendamist ehk diskrimineerimise suurendamist?

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Mait Palts

Eesti Kaubandus-Tööstuskoja peadirektor

Marko Udras

marko.udras@koda.ee 6040070